

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk

22.11.2023

Klage over artikel på dr.dk

Kære

Du har den 26. oktober 2023 klaget over en artikel bragt på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Udlandschef Niels Kvale, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En klager mente, at DR i en artikel på dr.dk kom med en stribe "fejlslutninger". Klager får ikke medhold. De udtalelser, Klager har kritiseret og problematiseret, er alle kildeudsagn. DR kommer ikke med vurderinger, men lader netop kilder tale. Det er alene Klagers vurdering, at disse udsagn kan virke ulogiske eller forkerte. Det er ikke en overtrædelse af DR's etik.

Gennemgang af sagen

Den 26. oktober 2023 klager _____ (Klager), over en artikel på dr.dk med overskriften: 'Joe Biden undsiger palæstinensiske tabstal: 'Han er med til at styrke Israels narrativ i krigen' (<https://www.dr.dk/nyheder/udland/joe-biden-undsiger-palaestinensiske-tabstal-han-er-med-til-styrke-israels-narrativ-i>)

Klager skriver blandt andet:

"Jeg er mildest talt rystet over at læse denne artikel fra DR, mere præcist for det manglende logiske fundament som artiklen er udtryk for.

Det fremføres bl.a. at

- vi bliver nødt til at stole på tallene fra Hamas, fordi det er de eneste tal, vi har

- når man ikke stoler på tallene fra Hamas, så er man med til at styrke Israels narrativ."

Klager skriver desuden:

"Det skriger til himlen at man ikke bør stole blindt på tal der er kontrolleret af Hamas, eller for den sags skyld af kun den ENE part i en konflikt.

Men så skriver artiklen lige bagefter, at Joe Biden "ved at udtale sig med skepsis om dødstal, går ind i den informationskrig, der foregår mellem Israel og Hamas".

Det er da på ingen måde at "gå ind i en informationskrig" at udtrykke skepsis over tal der i sagens natur ikke kan bekræftes, fordi de er kontrollerede af den ene part, når man bliver spurgt om det."

Klager påpeger, at der i artiklen er "stor usikkerhed" om de samme tal fra Hamas, "som før var behæftet med en 'vis' usikkerhed. Men igen fremføres det argument, at Biden, alene ved at påpege denne usikkerhed, "bidrager til informationskrigen".", som Klager formulerer det.

DR's svar til klager

DR svarer Klager den 27. oktober 2023.

DR ved udlandschef i DR Nyheder Niels Kvale (NK) skriver blandt andet:

"Konflikten mellem israelere og palæstinensere har varet siden staten Israels oprettelse i 1948, og jeg kan uden at tøve sige, at den hører til blandt de mest komplicerede af alle de konflikter, vi jævnligt beskæftiger os med. Stort set alle aspekter i sagen kan betegnes som "omstridt", og det gør det til en ekstremt vanskelig journalistisk opgave at beskrive, hvad der foregår. Men jeg kan garantere dig, at vi gør os meget umage."

DR skriver endvidere i svaret til Klager:

"Vi oplever altid stærke reaktioner på vores dækning af konflikten mellem Israel og palæstinenserne. Derfor forsøger vi at dobbelttjekke alle oplysninger, og hele tiden levere en balanceret dækning, der tager højde for de mange nuancer, samt de forskellige udlægninger der

kommer fra konfliktenes parter. Nu da konflikten har udviklet sig til en decideret krig er dette arbejde blevet endnu mere besværligt – og endnu vigtigere.

Vi gør for eksempel et stort arbejde ud af åbent at erklære, når vi ikke er i stand til at bekræfte bestemte oplysninger, tal eller begivenheder. Vi gør ligeledes et stort arbejde ud af at verificere de mange oplysninger, videoer og billeder, der florerer på sociale medier og bruger aldrig billeder vi ikke har verificeret.

Vi gør med andre ord vores bedste, og søger at lave balanceret, kritisk og forklarende journalistik. Men vi skal også afspejle de objektive fakta. I dette tilfælde er det et faktum, at den militante gruppe Hamas, der kontrollerer Gaza-striben og står på EU og USA's terrorlister, har gennemført et blodigt terrorangreb mod Israel, hvor de målrettet gik efter at dræbe flest muligt civile.

Men det er også et faktum, at ofte det koster mange civile livet, når Israels militær angriber Hamas i Gazastriben.

Vi forholder os kritisk til alle parter i krigen, mens vi samtidig er opmærksomme på, at gråzonerne i netop denne konflikt er bredere, end det normalt er tilfældet. For os er det vigtigste at beskrive så præcist som muligt, hvad der er sket – ikke at sætte mærkater på begivenhederne.

Vi oplever vi kritik, når vi omtaler – eller når vi undlader at omtale – Vestbredden som "israelsk-besat". Vi henholder os til, at FN betegner området som besat af Israel – men igen er det vigtigste for os at beskrive, hvad besættelsen konkret betyder.

Som nævnt øverst, så er konflikten kompliceret, og vi kommer med garanti til at begå fejl – men vi bestræber os på, at det sker så sjældent som muligt.

Jeg takker for din henvendelse som vi tager med i vores redaktionelle efterkritik."

Klager anker svaret

Klager skriver til LSR den 28. oktober, at Klager er ikke tilfreds med svaret på selve klagen. Klager skriver blandt andet:

"Min klage handler om logisk uredelighed i artiklen 'Joe Biden undsiger palæstinensiske tabstal: 'Han er med til at styrke Israels narrativ i krigen'

Specifikt handler min klage om disse logiske fejlslutninger:

- *Joe Biden går ind i en informationskrig, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal.*
- *Joe Biden støtter Israel, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal.*
- *Joe Biden prøver at kompensere for USA's fejl, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal.*
- *Vi er nødt til at stole på tvivlsomme tal, når vi ikke har andre tal.*

Jeg har søgt efter noget i DR's svar som adresser indholdet af min klage, men umiddelbart kan jeg ikke finde noget."

Klager oplever svaret fra DR som "et standardsvar" og klager mener, at DR ikke har forholdt sig til indholdet af klagen.

LSR bekræfter den 30. oktober 2023, at sagen bliver behandlet som en ankesag.

Det skal her nævnes, at DR har ændret flere steder i artiklen efterfølgende. Det fremgår nu at artiklens underrubrik og flere afsnit er blevet ændret for at tydeliggøre vinklen om informationskrig og tabstal som middel i denne krig. Sætninger, hvor kilderne indirekte vurderede tabstallene i Gaza, er rettet eller fjernet.

Procedure

DR skal i henhold til egne etiske retningslinjer svare på en klage senest fire uger efter, at den er modtaget. Dette er overholdt. Svaret skal komme fra den ansvarlige chef, hvilket også er overholdt. Her svarer en medarbejder på vegne af den ansvarlige DR-chef.

Svaret skal være forsynet med klagevejledning, hvilket også er overholdt. Endelig skal svaret forholde sig til de punkter, som der konkret er klaget over. Det er ikke tilfældet. Svaret er generelt og berører ikke de konkrete kritikpunkter af artiklen, som Klager rejser. Dette er ikke i overensstemmelse med DR's etiske retningslinjer og kritisabelt.

Artiklen er senere af DR blevet opdateret med følgende:

"Opdateret 9/11: Artiklens underrubrik og flere afsnit er blevet ændret for at tydeliggøre vinklen om informationskrig og tabstal som middel i denne krig. Sætninger, hvor kilderne indirekte vurderede tabstallene i Gaza, er rettet eller fjernet."

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

I kapitel 1 i DR's etiske retningslinjer står det, at DR refererer loyalt alle relevante parter synspunkter. Der må ikke udelades argumenter og oplysninger af betydning. Det uddybes i kapitel 4 om kilder, at det er afgørende, at DR forholder sig kritisk over for alle kilder. Det gælder særligt, når en udtalelse kan være farvet af personlige interesser eller kan være et forsøg på at skade andre.

Klager mener, at der er tale om "logisk uredelighed" i artiklen 'Joe Biden undsiger palæstinensiske tabstal: 'Han er med til at styrke Israels narrativ i krigen' og Klager opsætter fire hovedpåstande, som Klager mener sammenfatter Klagers kritik af artiklen, som ifølge Klager rummer følgende "fejlslutninger":

1. Klager mener, at artiklen indeholder den fejlslutning at *"Joe Biden går ind i en informationskrig, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal"*
2. Klager mener, at DR begår den fejlslutning, at *"Joe Biden støtter Israel, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal."*
3. Klager mener, at DR i artiklen begår den fejlslutning at *"Joe Biden prøver at kompensere for USA's fejl, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal."*
4. Klager giver udtryk for, at DR hævder, at man er nødt til at stole på tvivlsomme tal, når man *"ikke har andre tal."*

Klager mener desuden, at DR i sit svar til Klager ikke forholder sig ikke til den specifikke kritik, som Klager fremdrager i sin klage

DR's etiske retningslinjer fordrer, at klager besvares åbent og omhyggeligt. Det var ikke tilfældet her, hvor Klagers kritikpunkter reelt ikke blev besvaret. Dette er kritisabelt.

Klager mener, at man ikke bør stole blindt på tal, der er kontrolleret af Hamas, eller for den sags skyld af kun den ene part i en konflikt.

Det er afgørende i denne sag, at skelne mellem udsagn, som kommer fra kilder og udsagn, som DR selv måtte komme med. DR har den redaktionelle frihed til at vinkle artikler, som DR ønsker og dermed også at citere kilder, herunder ekspertkilders vurderinger.

Klager skriver, at "artiklen skriver", at Joe Biden "ved at udtale sig med skepsis om dødstal, går ind i den informationskrig, der foregår mellem Israel og Hamas". Det er dog ikke DR, der vurderer. Det er de eksperter, som er citeret i artiklen. DR-journalisten kommer dermed ikke med en egen vurdering. Sætningen i artiklen lyder: *"Men ved at udtale sig med den skepsis om dødstal, går han ind i den informationskrig, der foregår mellem Israel og Hamas. For her er tabstal helt centrale, forklarer eksperter"*. Det fremgår kort efter videre i artiklen, at *"udtalelsen viser, at Biden støtter Israels udlægning af krigen mod Hamas, som er på EU og USA's liste over terrororganisationer. Det mener militærhistoriker ved Forsvarsakademiet Claudia Læssøe Pedersen, som blandt andet har forsket i krige mellem Israel og Hamas."* Også her, er det en ekspertkilde – Claudia Læssøe Pedersen – der kommer med en faglig vurdering, hvilket ikke er en kilderbrug, der strider med DR's etiske retningslinjer.

Det er Klagers vurdering, at det ikke er at gå ind i en informationskrig, når en part i konflikten udtrykker skepsis over for de tal, som den ene part i konflikten kommer med. Når DR citerer forskere for deres vurdering af tallene, viderebringer DR en kildes synspunkt og overtræder ikke DR's etiske retningslinjer.

Klager skriver om DR's artikel: *"(DR) skriver så at Joe Biden har ret i, at tallene er forbundet med 'en vis usikkerhed', og med det ordvalg kan man kun forstå, at forfatteren mener tallene nok er sådan nogenlunde i orden."* Klager mener desuden, at artiklen ikke underbygger, hvorfor det skulle være tilfældet. Også her skal det påpeges, at det i artiklen er kilder, der fremfører de vurderinger.

Klager anfører, at det er DR, som i artiklen vurderer, at præsident Joe Biden støtter Israel ved at så tvivl om de meget store tabstal, Hamas har opgivet. Klager føjer til, det ville være ulogisk at stole på tal som ikke kan bekræftes, og som kun den ene part i en konflikt har oplyst. Det er alene Klagers vurdering – ikke én, som DR fremsætter i artiklen.

Ifølge Klager så fremfører artiklen, at Joe Biden udtrykker tvivl om tallene. Klager fremhæver sætningen *"fordi 'USA ikke skulle være lykkedes med at få Israel til at passe bedre på de civile'"*. Klager opfatter det sådan, at DR går *"direkte efter manden og ikke bolden her, fordi manden påpeger tvivl om tal, der er åbenlyst al mulig grund til at være i tvivl om, hvilket I også selv skriver"*. DR kommer dog ikke med den vurdering. Det gør en ekspertkilde, der er citeret. Det fremgår af artiklen, at *"Seniorforsker Rasmus Sinding Søndergaard henviser til, at Joe Bidens udtalelser kommer som modsvar på en kritik af, at USA ikke skulle være lykkedes med at få Israel*

til at passe bedre på de civile." Det deklareres dermed tydeligt, at det er en kildes vurdering. Det er ikke en overtrædelse af DR's etik. DR citerer kilden.

Klager stiller endvidere spørgsmålstejn ved de tal, der berøres i artiklen.

"Hvis ikke vi kan stole på de tal, palæstinenserne kommer med, har vi bare ikke noget at læne os op ad, for vi har ikke et alternativt sted at få tallene fra.

- Så Joe Biden går ud og sår tvivl om den eneste information, vi har" Må vi ikke så tvivl om tal, fordi de er de eneste tal, vi har? Findes der nogen i DR som kan se, at dette er logisk komplet uholdbart og usagligt?" skriver Klager.

Også her må det konkluderes, at Klager forholder sig til en kildes udsagn. DR har ret til at citere en kilde. Af artiklen fremgår det, at *"Hvis ikke vi kan stole på de tal, palæstinenserne kommer med, har vi bare ikke noget at læne os op ad, for vi har ikke et alternativt sted at få tallene fra.*

- Så Joe Biden går ud og sår tvivl om den eneste information, vi har, siger Rasmus Sinding Søndergaard." Dermed er det tydeligt, at DR citerer en navngiven forsker.

Klagers opfattelser af fejlslutninger i DR-artiklen baserer sig på kildeudsagn og ikke artiklens forfatters – og dermed DR's - opfattelse.

DR har redaktionel frihed til at citere kilder, som tilfældet i denne sag. Klagers påstand om, at artiklen begår den fejlslutning, at Joe Biden går ind i en informationskrig, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal, afvises. Det er en kildes vurdering. Og DR kan frit citere kilders faglige vurdering. Klager mener, at DR fejlslutter, at *"Joe Biden støtter Israel, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal."* Dette bygger på en kildes citat, og er dermed ikke DR's vurdering, som Klager skriver. Klagers påstand om, at DR i artiklen begår den fejlslutning, at *"Joe Biden prøver at kompensere for USA's fejl, fordi han udtrykker tvivl om tvivlsomme tal"*, afvises også af LSR. DR slutter ikke noget i artiklen, men spørger en ekspertkilde, der kommer med en vurdering. Dette er ikke et brud på DR's etik. Klagers påstand om, at DR hævder, at man er nødt til at stole på tvivlsomme tal, når man *"ikke har andre tal"* afvises også. DR hævder ikke noget i artiklen, men lad forskellige kilder komme med vurderinger og analyser.

Klagers påstand om, at DR kommer med en stribe påstande, afvises dermed. DR lader i artiklen ekspertkilder komme med deres faglige vurdering, hvilket er i overensstemmelse med reglerne for kilderbrug.

Konklusion og sammenfatning

En klager mente, at DR i artiklen dr.dk/nyheder/udland/joe-biden-undsiger-palaestinensiske-tabstal-han-er-med-til-styrke-israels-narrativ-i kom med en stribe "fejlslutninger". De udtalelser i artiklen, som Klager har kritiseret og problematiseret, er alle kildeudsagn. DR kommer ikke med egne vurderinger, men lader netop kilder komme med faglige vurderinger. Det er ikke en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer. DR har redaktionel frihed og alene retten til at beslutte, om man vil citere kilder, som tilfældet er i denne sag. Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen

21. november 2023